

STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Vejledning til folkeskolens prøve i valgfaget håndværk og design

Obligatorisk prøve i 8. klasse

Indhold

Indledning	3
1. Praktisk/mundtlig prøve	5
1.1 Oversigt over prøveforløbet	5
1.2 Prøveform og prøvens forløb	6
1.2.1 Prøvegrundlag	8
1.2.2 Tidsplan og praktiske forhold for selve prøven	8
1.2.3 Prøvens varighed og antallet af elever	9
1.2.4 Gruppedannelse	9
1.2.5 Opgaveløsning i grupper	9
1.2.6 Sikkerhed før og under prøven	9
1.2.7 Produkt og materialer	10
1.2.8 Undervisningsbeskrivelse	10
1.2.9 Prøveoplæg	11
1.2.10 Vejledning af eleverne	12
1.2.11 Information til eleverne	12
1.3 Hjælpemidler	13
1.4 Bedømmelse og vurderingskriterier	14
1.4.1 Censors rolle	15
Bilag 1 Regler for prøven	16
Bilag 2 Eksempler på prøveoplæg	18
Bilag 3 Eksempel på skema til undervisningsbeskrivelse	21
Bilag 4 Eksempel på en udfyldt undervisningsbeskrivelse	23
Bilag 5 Vejledende karakterbeskrivelse	26
Bilag 6 Vejledende vurderingskema	29

Indledning

Prøvevejledningen udfolder de regler og retningslinjer, som gælder for prøverne i folkeskolens fag, og som er fastsat i reglerne for fagene samt i blandt andet prøvebekendtgørelsen og karakterskalabekendtgørelsen.

Læsevejledning

Prøvevejledningen indeholder for hver prøve afsnit om:

- prøveform og prøvens forløb
- hjælpemidler
- bedømmelse og vurderingskriterier.

Prøvevejledningen kan læses fra ende til anden, eller der kan laves nedslag. Den kan printes eller anvendes i digital form.

Ændringer i denne vejledning (marts 2026)

Følgende ændringer er foretaget:

- Bilag 6: Justeret med hjælpespørgsmål til oversættelse af prøvens vurderingskriterier.

Ændringer i denne vejledning (oktober 2025)

Der er lavet få konsekvensrettelser og præciseringer i prøvevejledningen fra oktober 2025 som følge af ændring af bekendtgørelse om folkeskolens prøver (prøvebekendtgørelsen), som gælder fra skoleåret 2025/2026. Der er ikke ændret på gældende praksis i forhold til prøverne i øvrigt. Følgende ændringer er foretaget:

- Afsnit 1.3: Henvisning til hjemmeside om brug af digitale hjælpemidler ved folkeskolens prøver er indsat.
- Bilag 1: Konsekvensrettelser af nummer som følge af ny prøvebekendtgørelse.

Undervisning i mere end ét praktisk/musisk valgfag

Hvis en elev i 8./9. klasse har modtaget undervisning i mere end ét praktisk/musisk valgfag i 7. og 8./8. og 9. klasse, skal eleven senest den 1. december forud for prøveterminen maj/juni og senest den 1. oktober forud for prøveterminen december/januar meddele skolelederen, om eleven ønsker at aflægge prøve i det frivillige prøvefag.

Flere oplysninger om folkeskolens prøver

Der er en række regler og rammer, som gælder for alle folkeskolens prøver, fx regler for særlige prøvevilkår for elever med funktionsnedsættelser, eksamensbeviser osv. Disse oplysninger findes på [uvm.dk/fp](https://www.uvm.dk/fp) og i de nedenstående vejledninger og retningslinjer.

Love og regler om folkeskolens prøver

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/regler-om-folkeskolens-proever>

Retningslinjer for mundtlige prøver

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/proeveafholdelse/retningslinjer-for-proever/retningslinjer-ved-mundtlige-proever>

Retningslinjer for skriftlige prøver

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/proeveafholdelse/retningslinjer-for-proever/retningslinjer-ved-skriftlige-proever>

Censorvejledningen

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/bedoemmelse-og-censur/om-censorarbejdet/statsligt-beskikket-censor-i-folkeskolen>

Vejledning om særlige prøvevilkår og fritagelse

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/proevetilrettelaeggelse/proever-paa-saerlige-vilkaar/vejledning-om-proever-paa-saerlige-vilkaar-og-fritagelser-fra-proever>

Information til elever

Elefolderen "Når du skal til prøve": <https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/proveforberedelse/goer-eleverne-klar-til-proeve>

Fælles Mål

De nationale mål for elevernes udbytte af undervisningen er fastsat i Fælles Mål. I Fælles Mål er fagenes formål, kompetenceområder, kompetencemål og tilhørende færdigheds- og vidensområder beskrevet. Du kan finde Fælles Mål, læseplaner og undervisningsvejledninger på EMU: <https://emu.dk/grundskole>

Nyt om folkeskolens prøver – Nyhedsbrev fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

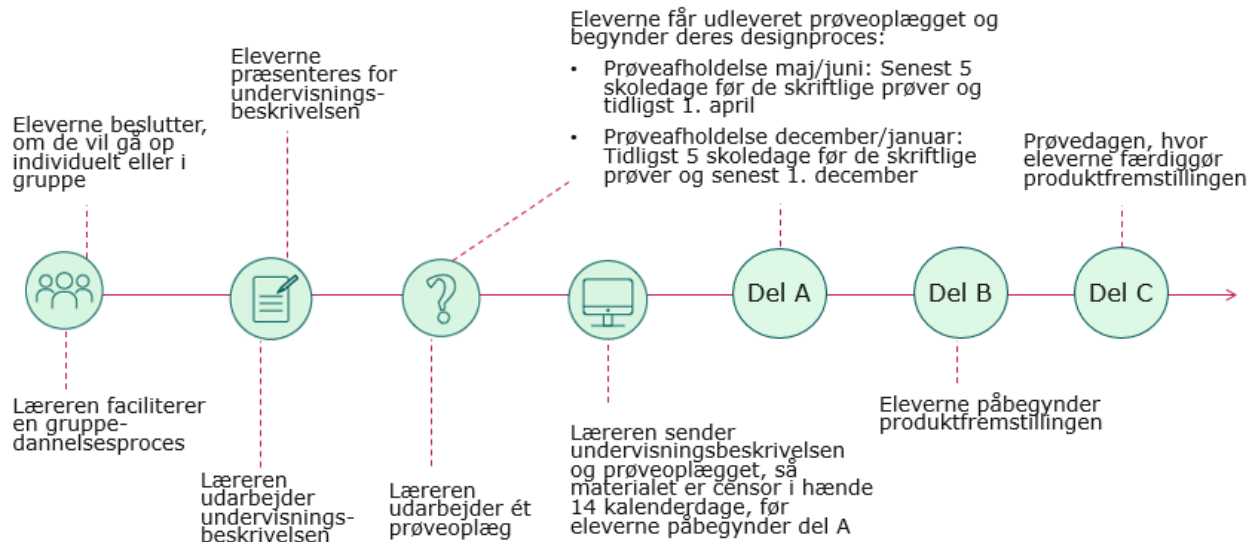
Skoler og lærere kan tilmelde sig nyhedsbrevet Nyt om Folkeskolens Prøver som udsendes hver måned samt efter behov:

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/aktuelt/nyheder-og-orienteringer>

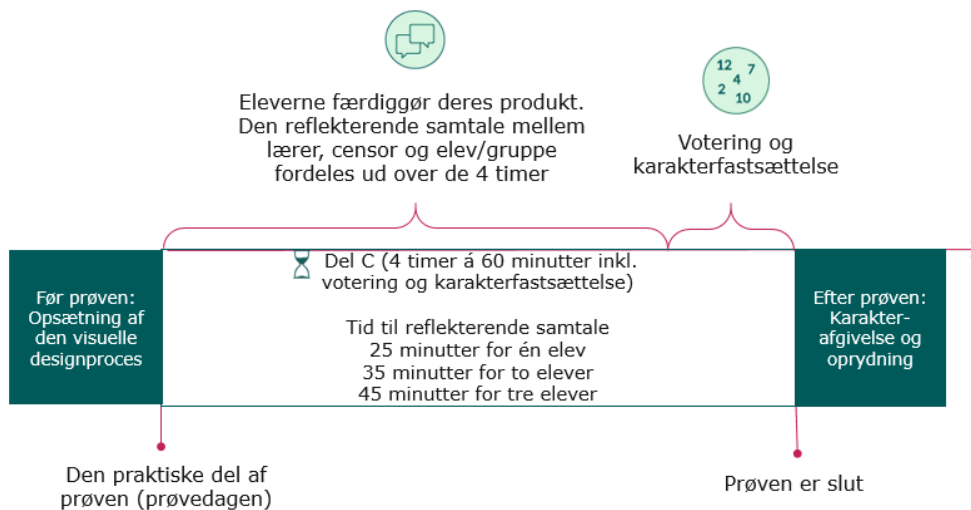
1. Praktisk/mundtlig prøve

1.1 Oversigt over prøveforløbet

Figur 1 Forløbet for prøven

Figur 2 Prøvedel C: Prøvedagen

1.2 Prøveform og prøvens forløb

Prøven i håndværk og design tager udgangspunkt i de bindende kompetencemål. Færdigheds- og vidensmålene bygger på grundige faglige vurderinger af, hvilke færdigheder, hvilken viden og hvilket fagligt indhold, der er nødvendigt for at opnå de forskellige kompetencemål. Færdigheds- og vidensmålene beskriver centrale færdigheder og viden i de enkelte fag i en mere konkret form og indgår derfor i prøverne, selvom færdigheds- og vidensmålene er vejledende.

Prøven skal afspejle undervisningen. Undervisningen skal være foregået ud fra Fælles Mål og skal dække alle fagets kompetencemål.

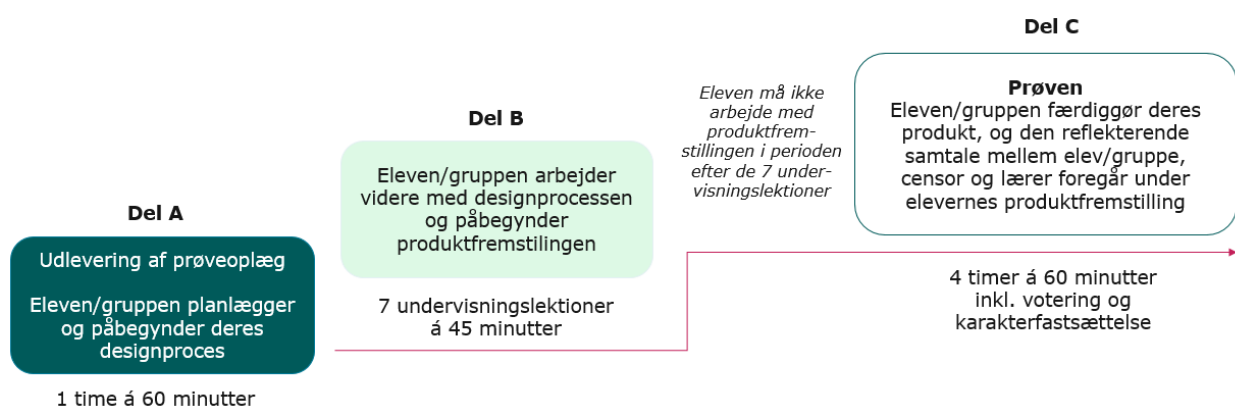
Prøven er en praktisk/mundtlig prøve, der tilrettelægges, så flere elever, individuelt eller i grupper på 2-3 elever, kan aflægge prøve samtidig. Det sker i samme lokale, hvor eleverne arbejder med hver deres designproces og produktfremstilling. Prøvens varighed er 4 timer inkl. karakterfastsættelse.

Ud fra en problemstilling formulerer læreren ét prøveoplæg, der består af en designopgave og evt. bilag. Et bilag kan fx være illustrationer i form af fotos, tegninger og tekst. Illustrationerne kan understøtte læsning og forståelse af opgaven og kan evt. inspirere eleven.

Prøveoplægget tager udgangspunkt i Fælles Mål, som har været genstand for undervisning i faget på skolen på henholdsvis 7. og/eller 8. klassesetrin. Prøveoplægget skal give eleverne mulighed for at planlægge og arbejde med en praktisk opgave gennem en designproces, som giver et kvalificeret bud på en løsning på en problemstilling.

Eleverne skal inden prøverne orienteres om prøvekravene og vurderingskriterierne og om, hvordan prøvernes enkelte dele vil foregå. Eleverne skal ligeledes orienteres om praktiske og proceduremæssige forhold samt ordens- og prøveregler jf. prøvebekendtgørelsens § 3, stk. 2 og 3. Forløbet frem mod prøvens afholdelse foregår i følgende rækkefølge:

Figur 3 Prøveperioden

Prøvens tre dele beskrives nærmere i det følgende:

Oversigt over de tre prøvedel
Del A   Eleverne får udleveret et prøveoplæg, der består af en designopgave og eventuelle bilag. Oplægget udarbejdes af læreren. Eleverne påbegynder deres designproces med udgangspunkt i prøveoplægget. Eleverne arbejder med research og idégenerering og overvejer valg af materialer. Eleverne arbejder individuelt eller i grupper med prøveoplægget. Den indledende del, hvor eleverne arbejder med prøveoplægget og designprocessen, kan ligeledes foregå på tværs af grupper, afhængig af klassens vante organiseringsform.   Udlevering af prøveoplæg til brug ved prøveafholdelsen i prøvetermin maj/juni skal ske senest 5 skoledage, før de skriftlige prøver påbegyndes og tidligst 1. april. Udlevering af prøveoplæg til brug ved prøveafholdelsen i prøvetermin december/januar kan tidligst ske 5 skoledage, før de skriftlige prøver påbegyndes og senest 1. december.   Tidsramme: 1 time á 60 minutter.   Organisering: Læreren vejleder eleverne i planlægningsfasen og designprocessen.
Del B   Eleverne arbejder med deres designproces og påbegynder det praktiske arbejde med produktfremstilling. Designprocessen dokumenteres undervejs. På baggrund af prøveoplægget og den indledende designproces, skitser og arbejdstegninger påbegyndes den praktiske del af produktfremstillingen. Eleverne arbejder individuelt eller i grupper med den praktiske del af produktfremstillingen i de 7 undervisningslektioner. De 7 undervisningslektioner kan evt. fordeles på flere dage.   Tidsramme: 7 undervisningslektioner á 45 minutter.   Organisering: Læreren vejleder eleverne under elevens/gruppens produktfremstilling, og eleven/gruppen arbejder selvstændigt.
Del C   Den praktiske og mundtlige del er prøvedagen, hvor censor er til stede, og eleverne færdiggør produktfremstillingen. Under elevens/gruppens produktfremstilling foregår en reflekterende samtale mellem faglærer/censor og elev/gruppe. Eleverne bliver eksamineret på baggrund af prøveoplægget i valg af materialer, teknikker, fremgangsmåde, designproces samt overvejelser om form, funktion og æstetik, som angår fagets kompetencemål.   Tidsramme: 4 timer á 60 minutter inkl. votering og karakterfastsættelse. Der gives individuelle karakterer. Karaktererne formidles til eleverne umiddelbart efter de 4 timer.   Organisering: Lærer og censor samt de enkelte elever (individuelt eller i en gruppe) har løbende en reflekterende samtale om opgaveløsningen under prøven. Det kan være hensigtsmæssigt for både lærer og censor at bruge egne noter eller vurderingsskemaet i bilag 6 som støtte.

Den afsatte tid til del A og del B er udmålt, således at eleverne kan arbejde med designprocessen og produktet i løbet af de to dele. Eleven/gruppen må ikke arbejde på selve produktet hjemme eller på skolen uden for de 7 undervisningslektioner i del B, men må gerne

overveje løsningen af deres opgave samt søge information og inspiration hjemme. Dette må dog ikke være en forudsætning for prøvens afholdelse.

1.2.1 Prøvegrundlag

Grundlaget for undervisningen i håndværk og design er fagets formål, de tre kompetenceområder, kompetencemål og fagets læseplan. I henhold til undervisningsvejledningen i Fælles Mål skal undervisningen bygge på det obligatoriske forløb, men eleverne skal arbejde med mere komplekse og omfattende opgaver inden for de tre kompetenceområder.

Fagets indhold vil ofte, i højere grad end i det obligatoriske forløb i 3.-6. klasse, være en mere dybdegående beskæftigelse med designprocesser, materiale- og værktøjskendskab, teknikker og redskaber, der er kendetegnende for faget i en materiel kontekst.

Der arbejdes praktisk og teoretisk, og eleverne skal inddrages i planlægningen af undervisningen, der tager udgangspunkt i fagets indhold og perspektiveres i forhold til materiel kultur, historie og samfundsrelevante problemstillinger.

Prøveforberedende undervisning i valgfaget håndværk og design

- Ved planlægningen af undervisningsforløb i håndværk og design, som skal lede frem mod prøven, kan følgende med fordel overvejes:
- Er indholdet relevant? Tager det udgangspunkt i Fælles Mål?
- Inddrages den materielle kultur i undervisningen?
- Er det muligt for eleven at anvende innovative og entreprenante tilgange i designløsningen?
- Er der fokus på alle tre kompetenceområder (håndværk – forarbejdning, håndværk – materialer og design) i undervisningsforløbet?
- Kan eleven præsentere egen designproces og produktfremstilling med fagbegreber?
- Kan eleven dokumentere og præsentere sin designproces?
- Kan eleven disponere sin tid ud fra den opstillede ramme?

1.2.2 Tidsplan og praktiske forhold for selve prøven

Prøven skal afvikles uden pause. Eleverne har ansvaret for, at tiden disponeres, så de kan færdiggøre deres produkt inden for tidsrammen på 4 timer á 60 min.

Læreren vælger, hvor prøven skal afvikles. Stedet for afvikling af prøven skal være passende indrettet, så det er muligt for eleverne at løse opgaven på bedste vis. Det er vigtigt, at eleverne har adgang til alle relevante maskiner, redskaber og både bløde og hårde materialer gennem prøveforløbet. Dette gælder såvel den indledende del på 60 minutter (del A), som de 7 undervisningslektioner (del B), og også ved selve eksaminationen, hvor censor er til stede (del C).

I lokalet skal der ligeledes være mulighed for, at eleven kan dokumentere sin designproces gennem fx skitser, fotos, modeller, mock-ups, arbejdstegninger, videologbøger, portfolio, materialeprøver eller moodboards. Der kan fx stilles flytbare opslagstavler, vægarealer eller lignende til rådighed for dette, ligesom iPads eller computere kan benyttes i forbindelse med digitale logbøger.

1.2.3 Prøvens varighed og antallet af elever

Eleverne kan enten vælge at gå til prøve individuelt eller i grupper bestående af 2-3 elever. Prøven tilrettelægges, så der i løbet af de 4 timer, prøven gennemføres, er følgende antal minutter til den reflekterende samtale inkl. karakterfastsættelse mellem lærer, censor og elev/gruppe:

Table 1 Antal minutter til den reflekterende samtale

Antal elever	Antal minutter til den reflekterende samtale til prøven inkl. karakterfastsættelse
1 elev	25 minutter – fordeles over de 4 timer
2 elever	35 minutter – fordeles over de 4 timer
3 elever	45 minutter – fordeles over de 4 timer

Eksaminationen foregår som en løbende dialog mellem elever, lærer og censor. Prøven tilrettelægges, så minutterne til den reflekterende samtale fordeles ud over de 4 timer, som prøven varer. Alle elever er til stede i prøvelokalet i de 4 timer.

Eleverne bedømmes individuelt. Der gives én karakter til hver elev. Ved gruppeprøve meddeler læreren hver elev resultatet af bedømmelsen hver for sig, med mindre alle i gruppen forud for prøven giver udtryk for, at bedømmelsen skal meddeles samtidigt for alle i gruppen. Karakteren formidles i umiddelbar forlængelse af prøven.

Hvis der er mange elever på holdet, og det vurderes, at det ikke vil være muligt at bruge den fornødne tid på den reflekterende samtale ud fra reglerne, som angivet i ovenstående skema, skal prøven afholdes over to eller flere dage. Det er lærerens ansvar at sørge for, at der er den fornødne tid til eksamination af eleverne, når der lægges tidsplan for prøveafholdelsen. Det er skolelederens ansvar at dette overholdes.

1.2.4 Gruppedannelse

Eleverne kan enten vælge at gå til prøve individuelt eller i grupper bestående af 2-3 elever. Der bør skabes gode rammer omkring gruppedannelsesprocessen, og læreren bør hjælpe eleverne til at danne gode, harmoniske grupper, der sikrer, at alle gruppemedlemmernes kompetencer kommer i spil i opgaveløsningen. Gruppedannelsen skal foregå forud for udlevering af prøveoplægget.

1.2.5 Opgaveløsning i grupper

Går eleverne til prøve som gruppe, stiller det yderligere krav til samarbejde om produktfremstillingen. Eleverne i gruppen kan enten fremstille et samlet produkt eller hver deres delprodukt som del af en samlet kollektion eller serie ud fra prøveoplægget.

Ved opgaveløsning i grupper bør prøveoplægget være så bredt formuleret, at alle i gruppen får mulighed for at vise deres færdigheder, eksempelvis ved at demonstrere flere teknikker, materialekombinationer m.v.

1.2.6 Sikkerhed før og under prøven

For at sikre en god prøve for eleverne skal de have adgang til relevante maskiner og udstyr under prøven. Samtidig er det vigtigt, at eleverne udfører deres arbejde sikkerhedsmæssigt

forsvarligt, så de ikke kommer til skade. Læreren vejleder eleverne i brugen af maskiner, håndtering af redskaber og teknikker under elevernes produktfremstilling (del B), men læreren må ikke foretage udskæringer eller lignende for eleverne. Kun i særlige tilfælde kan det være nødvendigt af hensyn til sikkerheden, at læreren foretager en begrænset del af udskæringen for eleverne.

Sikkerheden er et vigtigt element i elevernes arbejdsproces, så de ikke udsætter sig selv for fare. Eleverne skal kunne foretage kvalificerede valg, som ikke udsætter dem for unødvendig fare. I forhold til sikker brug af lokaliteter, redskaber, værktøj og maskiner henvises til "*Når klokken ringer* - Branchevejledning til grundskolen og det almene gymnasium (STX)". Det er skolens leder, der har ansvaret for sikkerheden før og under prøven.

1.2.7 Produkt og materialer

Til prøven fremstiller eleverne et anvendeligt produkt i forholdet 1:1. Det er således ikke tilstrækkeligt, at eleverne har udviklet en mock-up eller prototype med tilhørende eksempler på fx teknikker og materialer.

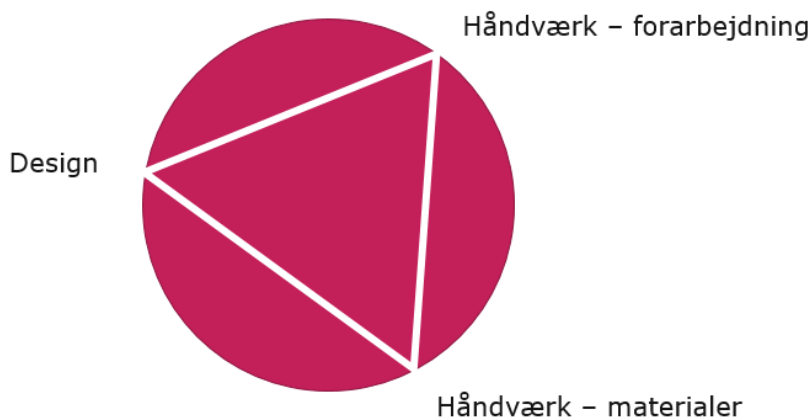
Et produkt forstås derfor som en håndværksmæssigt forarbejdet fysisk genstand med en brugsfunktion, fremstillet i enten bløde eller hårde materialer, som fx træ, tekstil, metal eller en kombination af disse. Produktet må gerne fremstilles i andre materialer end de nævnte, fx beton, ler, plexiglas, osv. Det afhænger af den lokale kontekst og de materialer, der er til rådighed på skolen ved prøveforløbet.

Eleven må ikke medbringe egne materialer til prøven. Det er skolelederens ansvar at sikre, at der ved prøveafholdelsen er materialer til rådighed, så det er muligt for alle elever at løse opgaven tilfredsstillende.

1.2.8 Undervisningsbeskrivelse

Læreren udarbejder en undervisningsbeskrivelse. Undervisningsbeskrivelsen omfatter oplysninger om undervisningens form og indhold inden for fagets tre kompetenceområder:

- Håndværk – forarbejdning
- Håndværk – materialer
- Design

Figur 4 De tre kompetenceområder

I undervisningsbeskrivelsen anføres oplysninger om organisationsform. Herunder beskrives, hvordan undervisningen har været organiseret (individuel eller i grupper), og hvilke arbejdsformer der har været brugt (åben skole aktiviteter, ekskursioner m.v.). Desuden kan man her tilkænde give graden af elevernes medindflydelse på valg af indhold og temaer samt arbejds- og undervisningsformer.

Undervisningsbeskrivelsen skal for censor være overskuelig og nem at læse i forhold til, hvordan der er arbejdet med de tre kompetenceområder. En fyldestgørende undervisningsbeskrivelse er også med til at give eleverne et overblik over såvel de undervisningsforløb, der har været, som det faglige stof, der er gennemgået.

Det kan være hensigtsmæssigt at lade årsplanen for 7. og 8. klasse – og den derudfra planlagte og gennemførte undervisning – danne grundlag for undervisningsbeskrivelsen. Beskrivelsen kan opbygges ud fra, hvilke kompetenceområder og færdigheds- og vidensområder der har dannet grundlag for undervisningsforløbene, og hvordan disse er blevet evalueret.

Et eksempel på en skabelon til undervisningsbeskrivelsen kan ses i [bilag 3](#).

1.2.9 Prøveoplæg

Læreren formulerer ét prøveoplæg

Ud fra en problemstilling formulerer læreren et prøveoplæg, der består af en designopgave og evt. bilag. Alle elever på et hold får udleveret samme prøveoplæg. Et bilag kan fx være illustrationer i form af fotos, tegninger og tekst. Illustrationerne kan understøtte læsning og forståelse af opgaven og kan evt. inspirere eleven.

Prøveoplægget tager udgangspunkt i Fælles Mål, som har været genstand for undervisning i faget på skolen på henholdsvis 7. og/eller 8. klassetrin. Prøveoplægget skal give eleverne mulighed for at planlægge og arbejde med en praktisk opgave gennem en designproces, som giver et kvalificeret bud på en løsning på en problemstilling.

Opgaven skal formuleres, så alle fagets kompetenceområder inddrages. Opgaven skal kunne løses i såvel hårde som bløde materialer eller i en kombination af hårde og bløde materialer og have individuelle løsningsmuligheder. Alle elever skal kunne udføre opgaven.

Opgaven skal være så bredt formuleret, at den giver mulighed for individuelle processer og løsningsmuligheder, dvs. at eleverne har mulighed for at fremstille forskellige produkter med en variation i form og funktion. Opgaven formuleres, så den fagligt svage elev har mulighed for at løse den, samtidig med at der er udfordringer nok til den dygtige elev.

I opgaven skal der være en balance mellem bundne krav og frie valg. Hvis opgaven er for styrende på grund af for mange bundne krav, får den enkelte elev ikke mulighed for at vise kreativitet, selvstændighed, innovative og entreprenante tilgange og for at arbejde ud over det almindelige niveau.

Det anbefales at give opgaven et tema, fx "Dansk hygge", "Design mod ensomhed" eller "Vores PLC". Temaet følges op med en mere specifik opgavebeskrivelse og øvrige krav til opgaveløsningen, fx kan der være øvrige krav om arbejdstegninger, visuel dokumentation af designproces, inddragelse af persona eller overvejelser over bæredygtighed i forbindelse med produktfremstillingen. Opgaven indeholder dermed specifikke krav, samtidig med at der åbnes op for valgmuligheder i forhold til designprocessen og produktets form, funktion, materialer og håndværksmæssig forarbejdning. Bilaget kan bestå af fotos, illustrationer eller evt. en kort video, der introducerer temaet gennem stemningsbilleder eller lignende.

Udlevering af prøveoplæg til brug ved prøveafholdelse i prøvetermin maj/juni skal senest ske fem skoledage, før de skriftlige prøver påbegyndes og tidligst 1. april. Udlevering af prøveoplæg til brug ved prøveafholdelse i prøvetermin december/januar kan tidligst ske fem skoledage, før de skriftlige prøver påbegyndes og skal senest ske 1. december.

Eksempler på prøveoplæg kan ses i [bilag 2](#).

1.2.10 Vejledning af eleverne

Eleverne får udleveret et prøveoplæg (del A) udarbejdet af læreren, hvorefter de i umiddelbar forlængelse påbegynder deres designproces med udgangspunkt i prøveoplægget. Læreren organiserer det indledende arbejde med designprocessen i samarbejde med eleverne. Læreren vejleder eleverne i planlægningsfasen og designprocessen i tidsrammen 1 time (å 60 min.).

På baggrund af prøveoplægget og den indledende designproces, skitser og arbejdstegninger, påbegyndes den praktiske del af produktfremstillingen (del B). Eleven/gruppen arbejder selvstændigt i tidsrammen 7 undervisningslektioner (å 45 min.), evt. fordelt på flere dage. Læreren vejleder eleverne under elevernes produktfremstilling.

1.2.11 Information til eleverne

Eleverne skal inden prøven orienteres om prøvekravene, vurderingskriterier og prøvens forløb. Endvidere skal skolens leder sørge for, at eleverne bliver bekendt med regler om udeblivelse fra prøven, anvendelse af hjælpemidler, konsekvenser af at komme for sent samt klageprocedure og klagefrister.

Det er vigtigt, at eleverne er klar over, at prøven udgør en helhed, hvor den praktiske og den mundtlige del foregår i en vekselvirkning, at eleverne bedømmes individuelt, og at der gives én karakter til hver enkelt elev.

Eleverne skal have en kopi af undervisningsbeskrivelsen samt en tidsplan, når den er klar. Prøven foregår som en reflekterende samtale, og eleverne skal derfor være forberedt på dialog mellem lærer, censor og elev.

Undervisningsbeskrivelse

Faglæreren udarbejder undervisningsbeskrivelsen efter reglerne for prøven.

Skolelederen er ansvarlig for, at undervisningsbeskrivelsen, prøveoplæg og andet prøvemateriale opfylder kravene til prøven.

Frist for fremsendelse af prøvemateriale

Undervisningsbeskrivelse og prøveoplæg skal være censor i hænde senest 14 kalenderdage før del A. En af censoropgaverne er blandt andet at sikre, at det materiale, som skal danne grundlag for prøven, er i overensstemmelse med gældende regler. Hvis censor finder grundlag for at gøre indsigelse vedrørende materialet, er det vigtigt, at dette gøres, før eleverne går i gang med forberedelsen af prøvens del C. Censor skal også modtage oplysninger om elever, som aflægger prøve på særlige vilkår.

1.3 Hjælpemidler

Ved prøven må eleverne anvende alle fagspecifikke hjælpemidler, som har været anvendt i den daglige undervisning. Fagspecifikke hjælpemidler, som ikke kan medbringes eller opbevares lokalt, kan efter skolelederens nærmere anvisninger tilgås via internettet. Eleverne skal i den daglige undervisning opnå fortrolighed med de hjælpemidler og redskaber, som anvendes i undervisningen, så de kan anvende dem til prøven. Det er ikke tilladt at benytte ChatGPT, WolframAlpha og andre tekstgenererende chatbot-værktøjer.

Når det gælder eldrevne maskiner, computere, tablets og andre hjælpemidler, der er til stede i begrænset omfang, må der ved opgaveformuleringen tages højde herfor, så der ikke opstår unødvendig ventetid for eleverne. Det vil være hensigtsmæssigt, hvis eleverne for eksempel på selve prøvedagen har mulighed for at anvende hver sin symaskine.

Digitale hjælpemidler

Læs mere om brug af digitale hjælpemidler ved folkeskolens prøver:

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proever/proeveafholdelse/brug-af-digitale-hjaelpemidler-og-kunstig-intelligens-ved-folkeskolens-proever>

Særlige prøvevilkår

Læs mere om tilrettelæggelse af prøver på særlige vilkår i vejledningen om særlige prøvevilkår og fritagelse:

<https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-proeвер/proevetilrettelaeggelse/proeвер-paa-saerlige-vilkaar/vejledning-om-proeвер-paa-saerlige-vilkaar-og-fritagelser-fra-proeвер>

1.4 Bedømmelse og vurderingskriterier

Det er vigtigt, at prøven tilrettelægges med henblik på at dokumentere graden af målopfyldelse i forhold til væsentlige mål, som er beskrevet i Fælles Mål. Det vil sige, at eleverne skal prøves i forhold til fagformålet, de tre kompetenceområder (håndværk – forarbejdning, håndværk – materialer og design) samt kompetencemål som er gældende for faget.

Lærer og censor skal sikre, at de i løbet af prøven eksaminerer eleverne, så de kan bedømme eleverne individuelt.

Eleverne prøves i at kunne:

- Fremstille et konkret produkt i en designproces, hvor eleven planlægger designprocessen, eksperimenterer og i den mundtlige samtale beskriver de valg, eleven har truffet undervejs i designprocessen
- Udvikle ideer i designprocessen ud fra hverdagsliv, kulturer og tidsperioder
- Gennemføre produktfremstillingen fra idé til færdigt produkt
- Anvende hensigtsmæssige arbejdsgange og disponere tiden
- Bearbejde materiale i en håndværksmæssig fremstilling med fagets almindelige redskaber, værktøj og maskiner
- Formgive og fremstille et produkt med en innovativ og entreprenant tilgang, der har æstetisk og funktionel værdi efter ideer fra hverdagsliv, kulturer og tidsperioder

En vejledende karakterbeskrivelse kan findes i [bilag 5](#), mens et vurderingsskema, som kan være en støtte for lærer og censor, kan findes i [bilag 6](#).

Samlet vurdering og absolut karaktergivning

Karakterfastsættelsen sker på baggrund af en samlet vurdering af, i hvilken grad præstationen opfylder de mål, som skal bedømmes efter reglerne for uddannelsen. Bedømmelse af præstationer og standpunkter skal ske på grundlag af de faglige mål, der er opstillet for det pågældende fag (absolut karaktergivning).

Præstationen og standpunktet skal bedømmes ud fra såvel fagets eller forløbets formål som undervisningens beskrevne indhold. Der må ikke tilstræbes nogen bestemt fordeling af karaktererne (relativ karaktergivning) (jf. §§ 12-13 i karakterskalabekendtgørelsen).

Bedømmelse ved mundtlige prøver

Under voteringen ved mundtlige og praktiske prøver må kun censor og eksaminator være til stede. Skolens leder kan tillade, at ikke-erfarne eksaminatorer kan overvære en votering.

Karakteren fastsættes efter drøftelse mellem eksaminator og censor.

Ved uenighed

Hvis censor og eksaminator ikke er enige om en fælles bedømmelse, giver de hver en karakter. Karakteren for prøven er gennemsnittet af disse karakterer afrundet til nærmeste karakter i karakterskalaen.

Hvis gennemsnittet ligger midt imellem to karakterer, er den endelige karakter den nærmeste højere karakter, hvis censor har givet den højeste karakter. Hvis censor har givet den laveste karakter, er den endelige karakter den nærmeste lavere karakter (jf. § 14 i karakterskalabekendtgørelsen).

1.4.1 Censors rolle

Censor skal:

- påse, at prøverne er i overensstemmelse med målene og øvrige krav i reglerne om faget
- medvirke til at påse, at prøverne gennemføres i overensstemmelse med de gældende regler
- medvirke til at påse, at eleverne får en ensartet og retfærdig behandling, og at deres præstationer får en pålidelig bedømmelse

Forud for prøven kan censor med fordel tage kontakt til læreren for en drøftelse af prøvens gennemførelse og afklaring af eventuelle spørgsmål. På den måde afklares eventuelle tvivlsspørgsmål inden prøvens start.

Under eksaminationen kan censor stille uddybende spørgsmål til eleverne. Både censor og eksaminator skal tage notater om præstationen og karakterfastsættelsen til brug for skolens leders behandling af eventuelle klagesager. Notaterne skal opbevares i tre måneder efter bedømmelsen er afsluttet, eller en eventuel klagesag er afgjort. Nærmere information om censur kan findes i Styrelsen for Undervisning og Kvalitets censorvejledning.

Bilag 1 Regler for prøven

12. Håndværk og design

12.1. Prøven er praktisk/mundtlig.

12.2. Der udfærdiges en undervisningsbeskrivelse, hvor prøveoplægget fremgår. Undervisningsbeskrivelsen skal omfatte oplysninger om undervisningens indhold og form inden for fagets kompetenceområder. Desuden anføres oplysninger om organisationsform og praktiske forhold vedrørende prøveafholdelsen.

12.3. Eleverne kan enten vælge at gå til prøve individuelt eller i grupper bestående af 2-3 elever. Prøven tilrettelægges, så der i løbet af de 4 timer, prøven gennemføres, er følgende antal minutter til den reflekterende samtale mellem lærer, censor og elev/gruppe: 1 elev: 25 minutter, 2 elever i gruppe: 35 minutter, 3 elever i gruppe: 45 minutter.

12.4. Prøven består i planlægning og udførelse af en praktisk designopgave samt en reflekterende samtale om opgavens løsning under prøven.

12.5. Ud fra en problemstilling formulerer læreren et prøveoplæg, der består af en designopgave. Prøveoplægget tager udgangspunkt i Fælles Mål, som har været genstand for undervisning i faget på skolen på henholdsvis 7. og/eller 8. klassesetrin. Prøveoplægget skal give eleverne mulighed for at planlægge og arbejde med en praktisk opgave gennem en designproces, som giver et kvalificeret bud på en løsning på en problemstilling. Opgaven skal kunne løses i hårde materialer, bløde materialer eller en kombination af hårde og bløde materialer.

12.6. Eleven eller gruppen skal have udleveret prøveoplægget, før det praktiske arbejde skal udføres. Udlevering af prøveoplæg til brug ved prøveafholdelse i prøvetermin maj/juni skal senest ske fem skoledage, før de skriftlige prøver påbegyndes og tidligst 1. april. Udlevering af prøveoplæg til brug ved prøveafholdelse i prøvetermin december/januar kan tidligst ske fem skoledage, før de skriftlige prøver påbegyndes og skal senest ske 1. december. Prøveoplægget skal danne udgangspunkt for udarbejdelse af et praktisk produkt og den efterfølgende reflekterende samtale.

12.7. Til udførelsen af opgaven gives 1 time á 60 minutter til planlægning af designforløbet samt 7 undervisningslektioner á 45 minutter med vejledning fra faglæreren, hvor eleven påbegynder opgaven, samt 4 timer á 60 minutter til den mundtlige prøve inkl. karakterfastsættelse, hvor censor er til stede.

12.8. Ved prøven må eleverne anvende alle fagspecifikke hjælpemidler, som har været anvendt i den daglige undervisning. Fagspecifikke hjælpemidler, som ikke kan medbringes eller opbevares lokalt, kan efter skolelederens nærmere anvisninger tilgås via internettet.

12.9. I bedømmelsen indgår elevens begrundede valg af designproces, fremgangsmåde og produkt.

12.10. Der prøves i

- at kunne fremstille et konkret produkt i en designproces, hvor eleven planlægger designprocessen, og i den mundtlige samtale beskrive de valg, eleven har truffet undervejs i designprocessen og gennemføre forarbejdningsforløbet fra idé til færdigt produkt,
- at kunne anvende hensigtsmæssige arbejdsgange og
- at kunne bearbejde materiale i en håndværksmæssig fremstilling med fagets almindelige redskaber, værktøj og maskiner og formgive og fremstille et produkt med en innovativ og entreprenant tilgang, der har æstetisk og funktionel værdi.

12.11. Eleverne bedømmes individuelt. Der gives én karakter til hver elev.

Kilde: Bilag 1 til prøvebekendtgørelsen.

Bilag 2 Eksempler på prøveoplæg

Eksempel 1	
Tema: Dansk hygge	I dag eksporterer vi det danske begreb hygge til resten af den vestlige verden. Men hvad betyder hygge egentlig? Ordet stammer oprindeligt fra norsk og betyder 'at være tilfreds med', 'trøste' eller 'glæde'. På dansk betyder det 'at opleve eller skabe en behagelig, tryk og afslappet atmosfære'. Hvordan skaber man hygge? Hvad har vi brug for, når vi hygger os? Du/I har garanteret oplevet hygge, og ved derfor også, hvad du mener er hygge. Men er der noget alle synes skaber hygge, eller er det forskelligt fra person til person? Og kan vi skabe hygge alle steder, eller er det forskelligt fra sted til sted - eksempelvis om vi opholder os inde eller ude?
Opgaven	Du/I skal designe og fremstille et produkt, der kan skabe hygge. Produktet skal afspejle og facilitere/ understøtte en persons behov for at hygge sig. Du/ I skal forestille jer, hvem denne person er, og lade jer inspirere af det danske begreb hygge. Produktet skal kunne anvendes inde eller ude. Hvad produktet skal være, bestemmes af personens behov og interesser.
Øvrige krav til opgaveløsningen	Du/I skal arbejde med bløde, hårde eller i en kombination af begge materialetyper. Du/I skal tænke dit produkt som en del af en serie. Du/I skal udarbejde en persona. Du/I skal lave moodboard, skitser, arbejdstegninger og modeller/mockup. Du/I skal kunne fortælle om din proces fra idé til produkt. Du/I skal kunne vise, hvordan dit produkt kan bruges.
Produkteksempler (vises ikke til eleverne)	Lys, beholdere, skamler/ snobrødspinde, tæpper, bakker, puder, urtepotteskjuler, sokker, sweater, halstørklæde, rundeler.

Eksempel 2	
Tema: Design mod ensomhed	Alle kan blive ramt af ensomhed både, børn, unge, voksne og ældre. Ensomhed har i de seneste år været et stigende problem og især under Corona-epidemien blev ensomheden forstærket hos danskerne. Der sidder i gennemsnit to ensomme børn i hver skoleklasse: De er alene til gruppearbejde, i frikvartererne og efter skoletid. Du kender måske selv til følelsen af at være ensom, en knugen i maven, at føle sig udenfor eller overset. Det er ikke nogen rar følelse, men en følelse, som man heldigvis godt kan gøre noget ved. Planter, dyr, natur, luft, sport, dans, glade farver, træning og samvær med andre kan modvirke ensomhedsfølelsen. Nu skal vi designe mod ensomhed.
Opgaven	Du/I skal designe og fremstille et produkt, der kan afhjælpe ensomhed. Du/I skal udvælge samt lave en beskrivelse af en specifik målgruppe (alder, køn, geografisk placering, gruppering mm.). Dette kunne f.eks. være singler eller pensionister. Produktet du/I designer og fremstiller skal tage udgangspunkt i jeres målgruppe og understøtte målgruppens interesser og behov. Tænk på en bestemt begivenhed, f.eks. jul, hvor ensomhedsfølelsen kan være ekstra stærk. Hvordan kan man designe et produkt, der kan afhjælpe ensomheden i den forbindelse?
Øvrige krav til opgaveløsningen	Du/I skal arbejde med bløde, hårde eller i en kombination af begge materialetyper. Du/I kan tænke dit produkt som en del af en serie. Du/I skal udarbejde en persona, moodboard, skitser, arbejdstegninger og modeller/mockup. Du/I skal kunne fortælle om din proces fra idé til produkt. Du/I skal kunne vise, hvordan dit produkt kan bruges.
Produkteksempler (vises ikke til eleverne)	Socialt siddemøbel. Den sociale hule: m. musik, spil, bøger og andre "redskaber" der kan afhjælpe ensomhed. Opslagstavle - den sociale opslagstavle f.eks. til en skole eller klub. Noget med dyr - f.eks. et siddemøbel hvor man kan sidde med sit dyr. Logo/ piktogram mod ensomhed + eksempler på ting som logoet kan sidde på: net, puder. Aktivitets-terning: hver side har en aktivitet f.eks. dans en TikTok dans, hink 50 meter mm. Førstehjælps muleposen mod ensomhed: f.eks. m. bog, kort, kop mm. (til pensionister) Vær sammen om noget der kræver samarbejde: f.eks. plantekasser. Hat/kappe med to farver (rød og grøn) Hvem vil lege?

Eksempel 3	
Tema: Vores PCL	PLC betyder Pædagogiks Læringscenter og er det gamle skolebibliotek. Der er mange forskellige, der bruger PLC. Her er der skolebøger og frilæsning. Her er både mulighed for fordybelse i arbejdet og tid til hygge i frikvartererne. Der er bare ikke så mange, der bliver her. Vi vil så gerne have endnu flere, der bruger PLC og at det bliver skolens naturlige samlingssted.
Opgaven	Du/I skal analysere, hvad der er brug for i PLC, så der er flere der vil bruge det. Du/I skal her finde ud af, hvem din/jeres primære bruger (persona) er. Er det lærere, ledelse, elever? Hvad bruger de hver især PLC til? Hvad har de behov for? Og herefter, hvad mangler der for at deres oplevelse kan blive endnu bedre? Du/I skal fremstille et produkt, der kan bruges i PLC. Det skal fremgå af jeres produkt, hvem din/jeres persona er. Det vil derfor være en god ide at interviewe din/jeres primære persona. Produktet skal fremstilles i bløde eller hårde materialer eller en kombination af de to. Produktet skal kunne transporteres.
Øvrige krav til opgaveløsningen	Du/I skal udarbejde skitser, arbejdstegninger og modeller. Du/I skal kunne fortælle, hvor jeres ide kommer fra. Du/I skal kunne fortælle om designprocessen fra ide til det færdige produkt. Der skal indgå afprøvninger og dokumentation fra din/jeres arbejdsproces i din/jeres designproces. Du/I skal kunne forklare, hvorfor du har valgt bestemte materialer og hvor din/jeres inspiration kommer fra. Du/I må også meget gerne gøre dig/jer overvejelser over form, funktion og æstetik.
Produkteksempler (vises ikke til eleverne)	Siddemøbel. Rumopdelere. Transportable spil. Sækkestole. Gardiner der kan bruges som sceneeffekter.

Bilag 3 Eksempel på skema til undervisningsbeskrivelse

Undervisningsbeskrivelse til valgfaget håndværk og design	
Skole	
Klasse	
Lærer(e)	
Dato(er)	
Sted for afvikling af prøven	

Antal elever der går til prøve enkeltvis:	Antal grupper á 2 elever:	Antal grupper á 3 elever:	Antal elever i alt:

Undervisningsform og aktiviteter	
Særlige forhold vedrørende organisering og undervisningsform	
Åben skole aktiviteter/samarbejde med eksterne samarbejdspartnere	
Anvendt litteratur, film, m.v.	

Undervisningsforløb:	Kompetenceområde(r):	Færdigheds- og vidensområde(r):

Bilag 4 Eksempel på en udfyldt undervisningsbeskrivelse

Undervisningsbeskrivelsen kan udformes på mange forskellige måder. Nedenfor ses et eksempel på en udfyldt undervisningsbeskrivelse. Undervisningsbeskrivelsen skal indeholde oplysninger om undervisningen inden for hvert af fagets kompetenceområder. Der anføres i undervisningsbeskrivelsen oplysninger om organiseringsform. Herunder beskrives det, hvordan undervisningen har været organiseret (individuelt eller i grupper) og hvilke arbejdsformer, der har været brugt (åben skole aktiviteter, ekskursioner m.v.).

Undervisningsbeskrivelse til valgfaget håndværk og design			
Skole	XX Skole		
Klasse	8. klasse, hold 1		
Lærer(e)	XX og XX		
Dato(er)	8. og 9. juni 2024		
Sted for afvikling af prøven	Håndværk og design-lokalet, lokale nr. 45		
Antal elever der går til prøve enkeltvis: 4	Antal grupper á 2 elever: 10	Antal grupper á 3 elever: 1	Antal elever i alt: 27
Undervisningsform og aktiviteter			
Særlige forhold vedrørende organisering og undervisningsform:	Eleverne har samarbejdet på tværs af holdet og har løst opgaverne i grupper, og de har haft mulighed for at arbejde i skolens håndværk og design-lokale med adgang til både tekstil-, træ- og metalzone. Den afsluttende designopgave i 7. klasse har været gennemført som terminsprøve ud fra de retningslinjer, der gives for prøven i håndværk og design. Undervisningen har været gennemført på 7. og 8. klassetrin med 2 lektioner ugentligt, dog med undtagelse af uge 48-50, hvor undervisningen har været gennemført i blokke á 6 lektioner. Dele af undervisningen er desuden foregået i eksterne læringsmiljøer.		
Åben skole aktiviteter/samarbejde med eksterne samarbejdspartnere:	Ekskursioner til: Frilandsmuseet, DAC, Designmuseum Danmark, EUD Åben skole: Undervisningen har været gennemført delvist på XX's værksted. 8 lektioner. Undervisningsforløb om lamper, el og belysning har været gennemført på EUD. 10 lektioner. Undervisningsforløb om re-design af genbrugstøj i samarbejde med Frelsens hær. 10 lektioner. Undervisningsforløb om metalsmedning og lodning har været gennemført på EUD. 12 lektioner.		
Anvendt litteratur, film, m.v.:	....		

Undervisningsbeskrivelse til valgfaget håndværk og design		
Undervisningsforløb: Valgfag år 1	Kompetenceområde(r):	Færdigheds- og vidensområde(r):
Introduktion til syninger og sømme Klip og sy et net Mønsterkonstruktion Materialevalg	Håndværk – forarbejdning Håndværk – materialer	Teknikker Materialekendskab Materialeforarbejdning
Introduktion til rammetryk, serigrافي og mønsterdesign Bygge rammer, opspænding af gaze Mønsterdesign Trykteknikker og afprøvning	Håndværk – forarbejdning Design	Håndværktøj og redskaber Materialekomposition og udtryk Idéudvikling
Design en taske i tekstilt materiale Design en taske til en selvvalgt brugssituation Inddrag en persona i designprocessen Brug rammetryk som teknik og redskab i designet Sy og iscenesæt tasken og lav en fotoserie	Håndværk – forarbejdning Håndværk – materialer Design	Idéudvikling Eksperiment og analyse Arbejdsformer Materialesikkerhed Produktrealisering Evaluerings
Introduktion til savninger, slibning og samlinger Byg en hylde i træ Målestoksforhold, perspektivtegning og arbejdstegninger Save, slibe, samle	Håndværk – forarbejdning Håndværk – materialer	Maskiner Sikkerhed Håndværktøj og redskaber Materialekendskab Materialeforarbejdning Materialesikkerhed Arbejdsformer
Design en beholder Inddrag en persona Brug målestoksforhold og perspektivtegning Lav en mock-up af beholderen Byg beholderen Materialekombination	Håndværk – forarbejdning Håndværk – materialer Design	Idéudvikling Eksperiment og analyse Materialekendskab Materialekomposition og udtryk Produktrealisering
Lamper og belysning, samarbejde med EUD El, teknik og sikkerhed Belysning i rum, indendørs og udendørs Lampekonstruktion Materialer og elektricitet	Håndværk – forarbejdning Håndværk – materialer	Materialekendskab Håndværktøj og redskaber Sikkerhed Maskiner Produktrealisering

Undervisningsforløb: Valgfag år 2	Kompetenceområde(r):	Færdigheds- og vidensområde(r):
Introduktion til syninger og sømme Klip og sy et net Mønsterkonstruktion Materialevalg	Håndværk – forarbejdning Håndværk – materialer	Teknikker Materialekendskab Materialeforarbejdning
Introduktion til rammetryk, serigrafi og mønsterdesign Bygge rammer, opspænding af gaze Mønsterdesign Trykteknikker og afprøvning	Håndværk – forarbejdning Design	Håndværktøj og redskaber Materialekomposition og udtryk Idéudvikling
Design en taske i tekstilt materiale Design en taske til en selvvalgt brugssituation Inddrag en persona i designprocessen Brug rammetryk som teknik og redskab i designet Sy og iscenesæt tasken og lav en fotoserie	Håndværk – forarbejdning Håndværk – materialer Design	Idéudvikling Eksperiment og analyse Arbejdsformer Materialesikkerhed Produktrealisering Evaluering
Introduktion til savninger, slibning og samlinger Byg en hylde i træ Målestoksforhold, perspektivtegning og arbejdstegninger Save, slibe, samle	Håndværk – forarbejdning Håndværk – materialer	Maskiner Sikkerhed Håndværktøj og redskaber Materialekendskab Materialeforarbejdning Materialesikkerhed Arbejdsformer
Design en beholder Inddrag en persona Brug målestoksforhold og perspektivtegning Lav en mock-up af beholderen Byg beholderen Materialekombination	Håndværk – forarbejdning Håndværk – materialer Design	Idéudvikling Eksperiment og analyse Materialekendskab Materialekomposition og udtryk Produktrealisering
Lamper og belysning, samarbejde med EUD El, teknik og sikkerhed Belysning i rum, indendørs og udendørs Lampekonstruktion Materialer og elektricitet	Håndværk – forarbejdning Håndværk – materialer	Materialekendskab Håndværktøj og redskaber Sikkerhed Maskiner Produktrealisering

Undervisningsforløb: Valgfag år 2	Kompetenceområde(r):	Færdigheds- og vidensområde(r):

Bilag 5 Vejledende karakterbeskrivelse

Karakter	Betegnelse	Vejledende beskrivelse
12	Fremragende	• Eleven disponerer sin tid meget selvstændigt igennem designprocessen, fra idé til fremstilling af færdigt produkt. • Elevens designproces i meget høj grad bærer præg af en innovativ og entreprenant tilgang. • Der er en tydelig og klar sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede idé, arbejdets planlægning og selve produktets udformning. • Eleven viser stor og overbevisende sikkerhed og selvstændighed i anvendelsen af teknikker, redskaber, værktøj og maskiner. • Materialer anvendt til opgaven bearbejdes meget sikkert og selvstændigt. • Produktet fremstår færdigt eller med meget få uvæsentlige mangler. • Produktet signalerer meget høj grad af funktionel og æstetisk værdi. • Elevens teoretiske overvejelser formidles med meget stor sikkerhed. • Opgaven ud fra prøveoplægget alt i alt vurderes til at være løst på en meget selvstændig og eksemplarisk måde.
10	Fortrinligt	• Eleven disponerer sin tid selvstændigt igennem designprocessen fra idé til fremstilling af færdigt produkt. • Elevens designproces i høj grad bærer præg af en innovativ og entreprenant tilgang. • Der er en klar sammenhæng mellem prøveoplægget, elevens skitserede idé, arbejdets planlægning og selve produktets udformning. • Eleven viser stor sikkerhed og selvstændighed i anvendelsen af teknikker, redskaber, værktøj og maskiner. • Materialer anvendt til opgaven bearbejdes sikkert og selvstændigt. • Produktet fremstår færdigt eller med enkelte uvæsentlige mangler. • Produktet signalerer stor funktionel og æstetisk værdi. • Elevens teoretiske overvejelser formidles med stor sikkerhed. • Opgaven ud fra prøveoplægget alt i alt vurderes til at være løst på en selvstændig og hensigtsmæssig måde.
7	God	• Eleven disponerer sin tid overvejende fornuftigt igennem designprocessen fra idé til fremstilling af færdigt produkt. • Elevens designproces bærer nogenlunde præg af en innovativ og entreprenant tilgang. • Der i store træk er sammenhæng mellem prøveoplægget, den valgte designproces og selve produktets udformning. • Eleven viser nogenlunde sikkerhed i anvendelsen af teknikker, redskaber, værktøj og maskiner. • Materialer anvendt til opgaven bearbejdes sikkert. • Produktet fremstår som færdigt – eller stort set færdigt – og signalerer såvel funktionel som æstetisk værdi. • Elevens teoretiske overvejelser formidles på en forholdsvis sikker måde. • Opgaven ud fra prøveoplægget alt i alt vurderes til at være løst på en god måde, men med en del mangler.

Karakter	Betegnelse	Vejledende beskrivelse
4	Jævn	• Eleven disponerer sin tid nogenlunde fornuftigt igennem designprocessen fra idé til fremstilling af færdigt produkt. • Elevens designproces i mindre grad bærer præg af en innovativ og entreprenant tilgang. • Der i mindre grad er sammenhæng mellem prøveoplægget, processens faser og selve produktets udformning. • Eleven viser usikkerhed i anvendelsen af teknikker, redskaber, værktøj og maskiner. • Materialer anvendt til opgaven bearbejdes på usikker vis. • Produktet fremstår som færdigt – eller stort set færdigt. • Produktet i mindre grad signalerer funktionel og æstetisk værdi. • Elevens teoretiske overvejelser formidles forholdsvis tøvende og ustruktureret. • Opgaven ud fra prøveoplægget vurderes til alt i alt at være løst med manglende overblik og med en del mangler.
02	Tilstrækkelig	• Eleven disponerer sin tid usikkert igennem designprocessen fra idé til fremstilling af færdigt produkt. • Elevens designproces i meget begrænset omfang bærer præg af en innovativ og entreprenant tilgang. • Der er en netop acceptabel sammenhæng mellem prøveoplægget, designprocessen og selve produktets udformning. • Elevens anvendelse af teknikker, redskaber, værktøj og maskiner er præget af stor usikkerhed. • Materialer anvendt til opgaven bearbejdes meget usikkert. • Produktet fremstår som færdigt – eller delvist færdigt – og med flere væsentlige fejl. • Produktet signalerer netop tilstrækkelig funktionel og æstetisk værdi. • Elevens teoretiske overvejelser gennem det samlede forløb er meget begrænsede. • Elevens teoretiske overvejelser formidles netop acceptabelt. • Opgaven ud fra prøveoplægget vurderes til alt i alt at være løst på netop tilstrækkelig vis og med væsentlige mangler.

Karakter	Betegnelse	Vejledende beskrivelse
00	Utilstrækkelig	• Eleven disponerer sin tid meget usikkert og med mangel på overblik igennem designprocessen fra idé til fremstilling af færdigt produkt. • Elevens designproces ikke bærer præg af en innovativ og entreprenant tilgang. • Der på ingen måde er sammenhæng mellem prøveoplægget, processens faser og selve produktets udformning. • Der er lange perioder med usikkerhed undervejs. • Elevens anvendelse af teknikker, redskaber, værktøj og maskiner er præget af utilstrækkelighed. • Materialer anvendt til opgaven bearbejdes meget usikkert. • Produktet fremstår ufærdigt – og med flere væsentlige fejl, hvilket begrænser den funktionelle og æstetiske værdi. • Elevens teoretiske overvejelser gennem det samlede forløb er mangelfulde. • Løsningen på den stillede opgave er utilstrækkelig og fremstår med alvorlige fejl og mangler, og det vurderes, at eleven ikke kender til enkel praktisk, håndværksmæssig forarbejdning.
-3	Uacceptabel	• Eleven ikke formår at disponere sin tid igennem designprocessen fra idé til færdigt produkt. • Elevens designproces på ingen måde bærer præg af en innovativ og entreprenant tilgang. • Der på ingen måde er sammenhæng mellem prøveoplægget, processens faser og selve produktets udformning. • Elevens anvendelse af teknikker, redskaber, værktøj og maskiner er uacceptabel. • Materialer anvendt til opgaven bearbejdes uacceptabelt. • Produktet fremstår ufærdigt på uacceptabel vis. • Elevens teoretiske overvejelser gennem det samlede forløb er mangelfulde og uacceptable. • Det vurderes, at eleven ikke kender til enkel praktisk, håndværksmæssig forarbejdning og mangler overblik. • Løsningen på den stillede opgave er aldeles uacceptabel.

Bilag 6 Vejledende vurderingsskema

Skole:	Dato:	Endelig karakter:						
Elev og klasse:								
Udleveret prøveoplæg:		12	10	7	4	02	00	-3
Vurderingskriterier og underliggende eksempler på hjælpespørgsmål til oversættelse af vurderingskriterierne:								
<i>I hvilken grad formår eleven/eleverne med afsæt i det udleverede prøveoplæg, ...</i>								
at kunne fremstille et konkret produkt i en designproces, hvor eleven planlægger designprocessen, og i den mundtlige samtale beskrive de valg, eleven har truffet undervejs i designprocessen og gennemføre forarbejdningsforløbet fra idé til færdigt produkt								
- har eleven arbejdet innovativt i form af forbedringer af et allerede eksisterende produkt og/eller fremstilling af et nyt produkt? - bærer elevens produkt præg af at kunne have en værdi for andre? - er det tydeligt, at eleven har arbejdet med alle faser af en designproces herunder fra "idé til produkt"? - bruger eleven fagbegreber?	Noter:							
at kunne anvende hensigtsmæssige arbejdsgange								
- anvender eleven flere teknikker? - behersker eleven værktøjer, redskaber og maskiner? - kan eleven begrunde valg af anvendelse af værktøjer, redskaber og maskiner? - demonstrerer eleven sikkerhed og selvstændighed i værkstedet ved brug af værktøjer, redskaber og maskiner? - er der sammenhæng mellem prøveoplæg og produktets udformning?	Noter:							
at kunne bearbejde materiale i en håndværksmæssig fremstilling med fagets almindelige redskaber, værktøj og maskiner og formgive og fremstille et produkt med en innovativ og entreprenant tilgang, der har æstetisk og funktionel værdi.								
- kan eleven nævne de udvalgte materialer med fagbegreber? - kan eleven begrunde valg og fravalg af bløde og/eller hårde materialer? - kan eleven bearbejde og håndtere materialerne på en sikker og hensigtsmæssig måde?	Noter:							
at kunne formgive og fremstille et produkt med en innovativ og entreprenant tilgang, der har æstetisk og funktionel værdi								
- har produktet en funktionel værdi? - kan produktet bruges af den/de/det/den er designet og udformet til? - kan eleven begrunde valg af farve, form og komposition? - er produktet veludført ift. elevens æstetiske valg? - kan eleven foretage valg om produktets æstetiske og funktionelle værdi og demonstrere, hvad der er vægtet højest?	Noter:							

Vejledning til folkeskolens prøver i håndværk og design i 8./9. klasse (obligatorisk prøve)

Redaktion:

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, Børne- og Undervisningsministeriet

Grafisk tilrettelæggelse og layout:

Børne- og Undervisningsministeriet

IISBN: 87-603-3309-X (web udgave), 5. udgave

Marts 2026

Publikationen kan ikke bestilles, men den kan hentes på Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside

Udgivet af:

Børne- og Undervisningsministeriet, 2026

